

Силабус
навчальної дисципліни
**«Моделювання процесу навчання дисципліни
"Захист України"»**
2024-2025 навчальний рік

Освітня програма «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ЗАХИСТ УКРАЇНИ)»

Спеціальність: 014.16 Середня освіта (Захист України)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти: другий

Викладач (і)	Мирошніченко Володимир Олександрович
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=3796
Контактний тел.	099 1583733
Е-mail викладача:	VMiro2020@i.ua
Графік консультацій	Індивідуальний

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
6/180	24	24	132	екзамен

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: моделювання процесу навчання, педагогічне моделювання, модель навчання, технологія навчання, активні, пасивні та інтерактивні моделі навчання.

Метою курсу «Моделювання процесу навчання дисципліни "Захист України"» є формування професійних компетентностей у майбутніх викладачів захисту України з питань планування, педагогічного моделювання, ознайомлення з методиками складання та використання інструментарію для забезпечення національно-патріотичної освіти за сучасними стандартами та програмами.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Моделювання процесу навчання дисципліни "Захист України"» є: забезпечити засвоєння основних понять та категорій педагогічного моделювання процесу навчання захисту України, його діагностики та тестування; сформувати вміння розробляти і аналізувати сучасні моделі навчання дисципліни "Захист України" та використовувати їх у навчальному процесі; сформувати вміння проводити контроль, оцінку і моніторинг якості сучасних моделей та методик військово-патріотичної освіти.

Зміст курсу:

Змістовий модуль № 1. «Моделювання як освітній процес: поняття системи, технології та моделі».

Поняття «модель», «моделювання», «метод моделювання». Моделювання освітнього процесу. Поняття системи навчання. Поняття технології навчання. Поняття моделі навчання. Предметно-орієнтована модель навчання.

Змістовий модуль № 2. «Компетентнісно-орієнтована модель навчання: загальна характеристика».

Поняття та сутність компетентності. Структура і функції компетентностей. Групи компетентностей (ключові та предметні). Вклад предмета «Захист України» у формування ключових компетентностей. Застосування продуктивних методик для формування компетентностей учнів. Оцінювання сформованості основних груп компетентностей учнів.

Змістовий модуль № 3. «Активна, пасивна та інтерактивна моделі навчання».

Пасивна модель навчання. Активна модель навчання. Інтерактивна модель навчання. Сучасні різновиди інтерактивного навчання. Правила застосування пасивної, активної та інтерактивної моделей навчання на уроках захисту України.

Змістовий модуль № 4 «Моделювання уроків із розділу «Основи національної безпеки та оборони України»».

Зміст розділу «Основи національної безпеки та оборони України». Підготовка вчителя до уроків із розділу «Основи національної безпеки та оборони України» : вибір моделей, форм та методів навчання. Форми навчальних занять (теоретичні, практичні, комплексні, ігрові та контрольні) з даного розділу. Основні методи навчання (усні (словесні), наочні та практичні) з даного розділу. Додаткові методи навчання (комп'ютерно-програмовані, проблемні, змагальні та за опорними конспектами) з даного розділу. Моделі навчання під час вивчення розділу «Основи національної безпеки та оборони України».

Змістовий модуль № 5. «Моделювання уроків із розділу «Основи управління та планування»».

Зміст розділу «Основи управління та планування». Підготовка вчителя до уроків із розділу «Основи управління та планування» : вибір моделей, форм та методів навчання. Форми навчальних занять (теоретичні, практичні, комплексні, ігрові та контрольні) з даного розділу. Основні методи навчання (усні (словесні), наочні та практичні) з даного розділу. Додаткові методи навчання (комп'ютерно-програмовані, проблемні, змагальні та за опорними конспектами) з даного розділу. Моделі навчання під час вивчення розділу «Основи управління та планування».

Змістовий модуль № 6. «Моделювання уроків із розділу «Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка»».

Зміст розділу «Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка». Підготовка вчителя до уроків із розділу «Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка» : вибір моделей, форм та методів навчання. Форми навчальних занять (теоретичні, практичні, комплексні, ігрові та контрольні) з даного розділу. Основні методи навчання (усні (словесні), наочні та

практичні) з даного розділу. Додаткові методи навчання (комп'ютерно-програмовані, проблемні, змагальні та за опорними конспектами) з даного розділу. Моделі навчання під час вивчення розділу «Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка».

Змістовий модуль № 7. «Моделювання уроків із розділу «Основи дій, комунікації та взаємодії в бою»».

Зміст розділу «Основи дій, комунікації та взаємодії в бою». Підготовка вчителя до уроків із розділу «Основи дій, комунікації та взаємодії в бою» : вибір моделей, форм та методів навчання. Форми навчальних занять (теоретичні, практичні, комплексні, ігрові та контрольні) з даного розділу. Основні методи навчання (усні (словесні), наочні та практичні) з даного розділу. Додаткові методи навчання (комп'ютерно-програмовані, проблемні, змагальні та за опорними конспектами) з даного розділу. Моделі навчання під час вивчення розділу «Основи дій, комунікації та взаємодії в бою».

Змістовий модуль № 8. «Моделювання уроків із розділу «Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація»».

Зміст розділу «Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація». Підготовка вчителя до уроків із розділу «Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація»: вибір моделей, форм та методів навчання. Форми навчальних занять (теоретичні, практичні, комплексні, ігрові та контрольні) з даного розділу. Основні методи навчання (усні (словесні), наочні та практичні) з даного розділу. Додаткові методи навчання (комп'ютерно-програмовані, проблемні, змагальні та за опорними конспектами) з даного розділу. Моделі навчання під час вивчення розділу «Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація».

Змістовий модуль № 9. «Моделювання уроків із розділу «Домедична допомога в умовах бою»».

Зміст розділу «Вогнева підготовка». Підготовка вчителя до уроків із розділу «Вогнева підготовка» : вибір моделей, форм та методів навчання. Форми навчальних занять (теоретичні, практичні, комплексні, ігрові та контрольні) з даного розділу. Основні методи навчання (усні (словесні), наочні та практичні) з даного розділу. Додаткові методи навчання (комп'ютерно-програмовані, проблемні, змагальні та за опорними конспектами) з даного розділу. Моделі навчання під час вивчення розділу «Вогнева підготовка».

Змістовий модуль № 10. «Моделювання уроків із розділу «Військові технології та їхній розвиток»».

Зміст розділу «Військові технології та їхній розвиток». Підготовка вчителя до уроків із розділу «Військові технології та їхній розвиток» : вибір моделей, форм та методів навчання. Форми навчальних занять (теоретичні, практичні, комплексні, ігрові та контрольні) з даного розділу. Основні методи навчання (усні (словесні), наочні та практичні) з даного розділу. Додаткові методи навчання (комп'ютерно-програмовані, проблемні, змагальні та за опорними конспектами) з даного розділу. Моделі навчання під час вивчення розділу «Військові технології та їхній розвиток».

Змістовий модуль № 11. «Моделювання уроків із розділу «Інформаційна війна».

Зміст розділу «Інформаційна війна». Підготовка вчителя до уроків із розділу «Інформаційна війна» : вибір моделей, форм та методів навчання. Форми навчальних занять (теоретичні,

практичні, комплексні, ігрові та контрольні) з даного розділу. Основні методи навчання (усні (словесні), наочні та практичні) з даного розділу. Додаткові методи навчання (комп'ютерно-програмовані, проблемні, змагальні та за опорними конспектами) з даного розділу. Моделі навчання під час вивчення розділу «Інформаційна війна».

Змістовий модуль № 12. «Моделювання уроків із розділу «Цивільне населення в кризових умовах»».

Зміст розділу «Цивільне населення в кризових умовах». Підготовка вчителя до уроків із розділу «Цивільне населення в кризових умовах»: вибір моделей, форм та методів навчання. Форми навчальних занять (теоретичні, практичні, комплексні, ігрові та контрольні) з даного розділу. Основні методи навчання (усні (словесні), наочні та практичні) з даного розділу. Додаткові методи навчання (комп'ютерно-програмовані, проблемні, змагальні та за опорними конспектами) з даного розділу. Моделі навчання під час вивчення розділу «Цивільне населення в кризових умовах».

Загальні та фахові компетентності навчальної дисципліни:

ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ФК 5. Знання, вміння і навички опрацювання наукових та інформаційних джерел з предмета «Захист України» й використання інформаційно-пошукових інструментів.

ФК 6. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

ФК 9. Здатність добирати зміст навчання і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК 14. Здатність організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні та інклюзивні технології під час освітнього процесу.

Програмні результати навчання (ПРН) дисципліни:

ПРН 4. Визначати цілі і завдання, планувати навчальні заняття, розробляти необхідну документацію для проведення занять із предмета «Захист України».

ПРН 8. Здійснювати структурно-функціональний аналіз навчального матеріалу та визначати очікувані результати навчальної діяльності.

ПРН 10. Володіти прийомами і засобами формування ключових і предметних компетентностей.

ПРН 12. Добирати доцільні методи і прийоми навчання предмета «Захист України».

ПРН 22. Використовувати нові методи і прийоми навчання.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перекладання. Своєчасне виконання практичних завдань та самостійної роботи є обов'язковим. Відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) відбуваються на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти дотримуються правил академічної доброчесності згідно Положення про академічну доброчесність у БДПУ. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її

незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекції і практичні заняття курсу. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: інтернет-ресурси, таблиці тощо.

Система оцінювання та вимоги:

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест	Сума
ЗМ (змістові модулі)													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	50	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5		

Здобувачі освіти мають набрати бали з усіх змістових модулів під час виконання семінарських та самостійних робіт, а також під час складання заліку. Усні відповіді, письмові самостійні роботи, виконання тестових та творчих завдань повинні відповідати достатньому рівню задля набуття загальних та фахових компетентностей.

Шкала оцінювання

Оцінка за бальною шкалою, що використовується в Університеті	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Базова

1. Лелека В. М. Захист Вітчизни. Організація та методика викладання предмета. Посібник. Київ: Ранок, 2017. 192 с.
2. Лодатко Є. О. Педагогічне моделювання: монографія. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2023. 208 с. URL: <https://bohdan-books.com/catalog/book/162902>
3. Мартинець Л. А. Сучасні моделі освіти: навч.-метод. посібник. 2-е вид., доповнене та перероблене Донецьк-Вінниця, 2015. 102 с.
4. Моделі та моделювання у професійній діяльності викладача вищої школи : навч. посібник / К.М. Гнезділова, С.О. Касярум. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2014. 124 с.
5. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор – укладач Н.П. Наволокова. Харків: Вид. група «Основа», 2019. 140 с.
6. Мирошниченко В.О. Формування предметних компетентностей засобами проектного навчання / за ред. Баханова К.О. Харків : Вид. гр. «Основа», 2018. 128 с.
7. Моделі організаційних систем відкритої освіти / Биков В.Ю.: монографія. Київ: Атіка, 2018. 684 с.
8. Навчання предмета «Захист України» у закладах загальної середньої освіти: методичні рекомендації / упор. Н.М. Сукачова, за ред. І.В. Удовиченко. Суми : НВВ КЗ

СОІППО, 2021. 48 с.

9. Шевчук С. С. Інноваційна діяльність педагога професійної школи: Навчально-методичний посібник. Біла Церква : БІНПО, 2015. 164 с.

10. Методика військово-патріотичного виховання учнів у закладах загальної середньої освіти: методичні рекомендації. / Тимчик М.В. (ред.), Остапенко О.І., Журба К.О., Зубалій М.Д., Бінецький Д.О., Касіч Н.П., Кузора І.В. Київ, 2022. 91 с. https://ipv.org.ua/wp-content/uploads/2022/07/Tymchyk_M.V._Metod._rek._2022_.pdf

Допоміжна

1. Модельна навчальна програма «Захист України. Інтегрований курс» для закладів, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти для закладів загальної середньої освіти «ЗАХИСТ УКРАЇНИ». 10-11 класи. Опубліковано 13 серпня 2024 року. <https://mon.gov.ua/storage/app/sites/1/news/2024/08/13/MNP-Zakhyst.Ukrayiny-Intehrovany.kurs-2024.pdf>

2. ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навч. році (Захист України). https://osvita.ua/doc/files/news/930/93000/Zachyst_Ukrayiny.pdf

3. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «ЗАХИСТ УКРАЇНИ». 10-11 класи. Рівень стандарту. Рекомендовано МОН. Наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.zakhyst.Ukrayiny-10-11-standart.pdf>

4. ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2023/2024 навчальному році. ЗАХИСТ УКРАЇНИ. https://osvita.ua/doc/files/news/899/89974/IMR-2023-2024-Zakhyst_Ukrayiny_12_09_202.pdf

5. Ішутіна О., Шаповалова Є. Педагогічне моделювання як засіб формування методичної компетентності майбутнього вчителя. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. Вип. 7. Слов'янськ, 2018. С.87-94 URL: https://www.researchgate.net/publication/327810816_PEDAGOGICNE_MODELUVANNA_AK_ZASIB_FORMUVANNA_METODICNOI_KOMPETENTNOSTI_MAJBUTNOGO_VCITELA

6. Двадцять інтерактивних методів навчання / Освіта нова. – 2020. – URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/3286-20-interaktyvnykh-metodiv-vykladannia>

7. Кучерова Г.М. Інтерактивні вправи та ігри / Кучерова Г.М., Ягоднікова В.В.. Харків: Основа, 2011. – 144 с.

8. Мирошниченко В.О. Використання сучасних інформаційних технологій: формування мультимедійної компетентності. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 296 с.

9. Моделі змішаного навчання: особливості, поради. URL: <https://www.verkhnovyznytskashkola.org/post/%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%96->

10. Навчання, базоване на співпраці. 32 стратегії кооперації у класі / Освіта нова. 2018 - URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/1590-navchannia-bazovane-na-spivpratsi-32-stratehii-kooperatsii-u-klasi>

11. Організація особистісно орієнтованого навчання / упорядник Баханов К.О. Харків: Вид. група «Основа», 2008.

12. Нікітіна І. П. Науково-дослідницька діяльність учнів. 5-11 кл. / І.П. Нікітіна, Ю.О. Нікітін, В.В. Шеліхова, О.Л. Кожем'яка. Харків: Вид. група "Основа", 2006. 144 с.

13. Стадній А. Моделі дистанційного навчання. URL: http://aphn-journal.in.ua/archive/29_2020/part_4/24.pdf

14. Ягупов В.В. Модель навчання (модель навчального процесу). URL: https://eduknigi.com/ped_view.php?id=131

15. Бондаренко Н.В., Косянчук С.В. Національно-патріотичне виховання у контексті сучасних викликів: методичні рекомендації. Київ: Фенікс, 2022. 64 с.
16. Військово-патріотичне виховання учнів у позакласній роботі : посібник. уклад. М. Зубалій, В. Івашковський, О. Остапенко, М. Тимчик та ін. Київ : ПАЛІВОДА А.В., 2016. 232 с. [НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ \(iitta.gov.ua\)](http://iitta.gov.ua)
17. Військово-патріотичне виховання учнів в умовах ідейно-світоглядної конфронтації: навчально-методичний посібник. Остапенко О.І., (ред.), Тимчик М.В., Зубалій М.Д., Журба К.О., Бінецький Д.О., Касіч Н.П., Кузора І.В. Київ, 2022. 165 с. https://ipv.org.ua/wp-content/uploads/2022/07/Ostapenko_O.I._Navch.-metod._pos._2022.pdf

Інформаційні ресурси

1. Сайт для викладачів та здобувачів освіти з предмета «Захист України» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://sites.google.com/site/zahist56/>
2. ЗАХИСТ УКРАЇНИ електронний навчально-методичний журнал учителя [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://3axuct.at.ua/>
3. Сайт вчителя захисту України НВО № 16 м. Кропивницького Савенка Сергія / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://sites.google.com/a/kirovogradschool16.klasna.com/kabinet-zv/>
4. Дзюба Ігор - учитель предмета «Захист України» / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://lviv-school32.blogspot.com/>
5. «ЗАХИСТ УКРАЇНИ від Ганни Ягнич / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://jalmu4.blogspot.com/>
6. ЗАХИСТИМО УКРАЇНУ! Від Віктора Поліщука [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://viktorpoli.blogspot.com/>
7. Електронний збірник дидактичних ігор із предмета «Захист України» / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://didacticgameszu.blogspot.com/>
8. Для вчителів предмету “Захист Вітчизни”. Серія з 18 плакатів / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.ukrmilitary.com/2015/10/posters-zahyst-vitchizny.html>
9. Український центр військового лідерства / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://westudy.ua/umlc/> Курс «ФОРМУВАННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЛІДЕРІВ» <https://westudy.ua/umlc/course/6ba2edc5-918d-44a5-bd44-ce58f3b27cab>
10. Навчальний курс - "Навчання з попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів" (EORE) / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://eoreplatform.web.app/dashboard>
11. #ВБЕЗПЕЦІ / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://safe.ed-era.com/>
12. ПІДГОТОВКА НАСЕЛЕННЯ ДО ТРО / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://sprotyvg7.com.ua/>
13. Марковська М. Як організувати патріотичне виховання. 30 ідей, порад і ресурсів [Електронний ресурс] / Марія Марковська // *Нова українська школа (НУШ)*. – 11 липня 2022. – Режим доступу: – <https://nus.org.ua/articles/yak-organizuvaty-patriotychne-vyhovannya-30-idej-porad-i-resursiv/>
14. База: Сучасна військова підготовка. Prometheus / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+GMT101+2022_T3
15. Перша домедична допомога в умовах війни. Prometheus / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+FAW+2022_T2
16. Цивільна оборона та захист у надзвичайних ситуаціях. Prometheus / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+CIVIL101+2022_T3
17. Застосування технологій в умовах війни. Prometheus / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+UAV101+2022_T2